
PISMO REDAGOWANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW
DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ CARITAS ARCHIDIECEZJI KRAKOWSKIEJ W ZATORZE

NR 1/2021

zima-wiosna 2021

**Z okazji Świąt Wielkanocnych
dla Wszystkich Czytelników
naszej gazetki
dużo zdrowia, doceniania tego co mamy!
Radości w życiu, dobrych ludzi wokół
i rozwijania tego co dobre w nas samych.
Smacznego święconego jajka
wspólnie spożywanego
i bardzo mokrego Dyngusa!
Niech będzie wesoło w ten świąteczny czas
i... później!**

W imieniu Zespołu Redakcyjnego życzenia przygotował Ludwik Przała

---

SPIS TREŚCI

W tym numerze naszej gazetki:

AKTUALNOŚCI	3
ŻYCZENIA DLA SOLENIZANTÓW	4
OKOŁOŚWIĄTECZNIE	5
Tłusty czwartek	5
Popielec	5
Droga Krzyżowa.....	6
Grób Pański.....	7
Polskie tradycje wielkanocne	7
Ozdabianie jajek na Wielkanoc.....	8
ZAJĘCIA W NOWYCH PRACOWNIACH	9
ZAINTERESOWANIA AKWARYSTYCZNE	10
Badis Bengalski - Dario	10
WIOSENNE KWIATY	11
DZIEJE BIBLIOTEK	12
CIEKAWA POSTAĆ	13
O Kleopatrze słów kilka...	13
Bona Sworza	13
SAMOCCHODY	14
Mercedes Benz Klasa C	14
ZABYTKI MIASTA KRAKOWA.....	15
Ciekawostki z życia malarza	17
KĄCIK FILMOWY	18
Herkules	18
Znachor	18
ZWIERZĘTA	19
Adaks.....	19
WSPOMNIENIE CZAR	20
O Brodach.....	20
KULINARIA.....	21
Placek z dżemem wiśniowym i kruszonką	21
Babka wielkanocna	22

ZAPRASZAMY DO LEKTURY!

AKTUALNOŚCI

*O tym co było i o tym co będzie,
czyli wspomnienia i aktualności stycznia, lutego i marca*

STYCZEŃ

- Msza Święta – codziennie
- Koronka do Miłosierdzia Bożego - codziennie
- Zajęcia terapeutyczne zgodnie z harmonogramem
- Spacerzy na terenie ogrodu DPS

LUTY

- Msza Święta – codziennie
- Koronka do Miłosierdzia Bożego - codziennie
- Zajęcia terapeutyczne zgodnie z harmonogramem, w nowych pracowniach
- Spacerzy na terenie ogrodu DPS
- Wyjścia poza teren DPS w towarzystwie personelu, prowadzone w reżimie sanitarnym

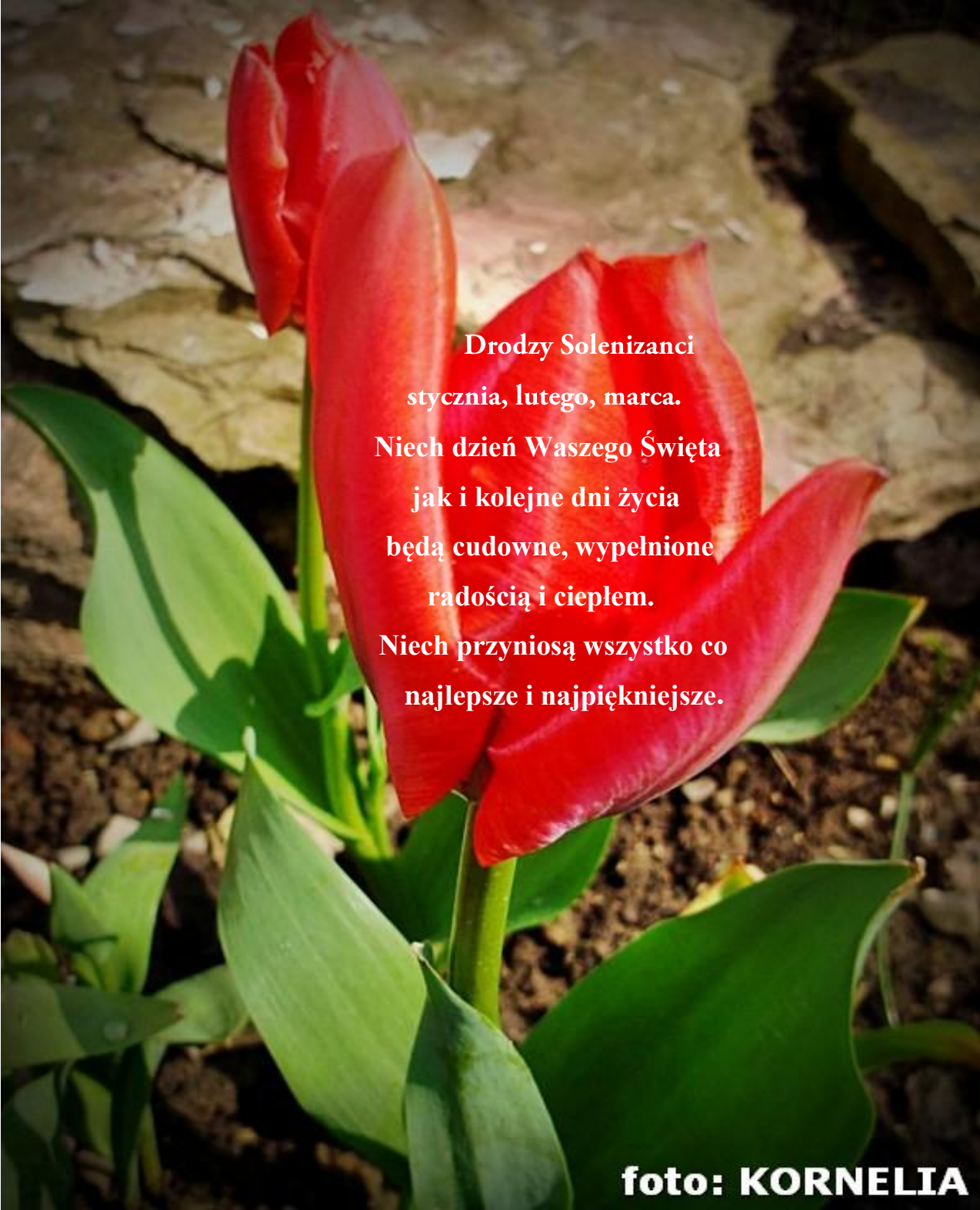
MARZEC

- Msza Święta – codziennie
- Koronka do Miłosierdzia Bożego - codziennie
- Zajęcia terapeutyczne zgodnie z harmonogramem, w nowych pracowniach
- Spacerzy na terenie ogrodu DPS
- Wyjścia poza teren DPS w towarzystwie personelu, prowadzone w reżimie sanitarnym

Informacje zebrał Zespół Redakcyjny

ŻYCZENIA DLA SOLENIZANTÓW

W imieniu Zespołu Redakcyjnego
przygotowała Kornelia Monka

Drodzy Solenizanci
stycznia, lutego, marca.
Niech dzień Waszego Święta
jak i kolejne dni życia
będą cudowne, wypełnione
radością i ciepłem.
Niech przyniosą wszystko co
najlepsze i najpiękniejsze.

foto: KORNELIA

OKOŁOŚWIĄTECZNIE...

Tłusty czwartek

Przygotował Mieczysław Kozioł

Tłusty czwartek – w kalendarzu chrześcijańskim to ostatni czwartek przed wielkim postem, znany także jako zapusty. Tłusty czwartek rozpoczyna ostatni tydzień karnawału. W naszym kraju, wedle tradycji, w tym dniu dozwolone jest objadanie się. Najpopularniejsze potrawy to pączki i faworki, zwane również w niektórych regionach chrustem lub chruścikami.

Dawniej objadano się pączkami nadziewanymi słoniną, boczkiem i mięsem, które obficie zapijano wódką. Zwyczaj jedzenia pączków w wersji słodkiej pojawił się w Polsce dopiero koło XVI wieku. Według tradycji, jeśli ktoś w tłusty czwartek nie zje ani jednego pączka, nie będzie mu się wiodło przez kolejny cały rok.

Popielec

Przygotował Mieczysław Kozioł

Popielec, Środa Popielcowa - to pierwszy dzień Wielkiego Postu. Jest to dzień pokuty przypadający na 46 dni kalendarzowych (40-dniowy okres postu, bez wliczania niedziel) przed Wielkanocą. Tego dnia obowiązuje wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych (od 14 roku życia) i post ścisły (między 18 a 60 rokiem życia), czyli ograniczenie liczby posiłków do trzech: jednego do syta oraz dwóch skromnych. Podczas mszy świętej, na znak pokuty, kapłan posypuje głowy wiernych popiołem. Kapłan posypując głowy mówi: „Nawracajcie się i wiercie w Ewangelię” lub „Pamiętaj, że jesteś prochem i w proch się obrócisz”. Popiół pochodzi z palm poświęconych w Niedzielę Palmową z ubiegłego roku.

Obie informacje pochodzą z kalendarza – "Vademecum Rodzinne 2015"

Droga Krzyżowa

Przygotował Mieczysław Koziol

Rzecz znamienna, że w pierwszych wiekach nie znano nabożeństwa Drogi Krzyżowej, chociaż najdawniejsza tradycja mówi nam, że Najświętsza Panna Maryja pierwsza zaczęła obchodzić drogę, po której szedł obarczony krzyżem Jezus Chrystus. Może i Apostołowie, zanim opuścili Jerozolimę, odwiedzali miejsce uświęcone męką Zbawiciela. Chrześcijanie jerozolimscy czynili to samo, a potem ta pobożna praktyka przechodziła z pokolenia na pokolenie. Pierwszym założycielem

w latach 1405-1420 Drogi Krzyżowej ze stacjami w formie kapliczek i krzyży był hiszpański dominikanin Alvarus. W latach 1480-1490 powstaje, dzięki staraniom mieszczanina norymberskiego Marcina Ketzela, Droga Krzyżowa o siedmiu stacjach zwanych upadkami Jezusa. Drogę Krzyżową o siedmiu stacjach zakłada również Piotr Sterckx około 1505 roku. Drogi Krzyżowe (Kalwaria) posiadały stacje: 1) Chrystus dźwigający krzyż, 2) Pierwszy upadek, 3) Spotkanie z Matką Najświętszą, 4) Drugi upadek, 5) Święta Weronika, 6) Trzeci upadek, 7) Pogrzeb Pana Jezusa. Na początku XVI wieku powstają liczne Drogi Krzyżowe liczące nieraz 19 stacji (pierwsza w Ogrodzie Oliwnym) – w Niderlandach w Lowanium w 1505 roku.

Nabożeństwo Drogi Krzyżowej jest szczególnie pielęgnowane przez oo. Franciszkanów. Wielkim apostołem propagowania nabożeństwa Drogi Krzyżowej był w XVIII wieku franciszkanin święty Leonard z Porto Maurizio. W czasie swej 40-letniej pracy misyjnej zaprowadził w prawie 600 kościołach Drogę Krzyżową. Święty Leonard założył nawet, za pozwoleniem Ojca świętego Benedykta XIV, stacje w Koloseum, gdzie każdego piątku aż do roku 1870 odprawiano Drogę Krzyżową. Po nawiązaniu w 1929 roku stosunków dyplomatycznych między Stolicą Apostolską a rządem włoskim znowu powrócił zwyczaj odprawiania Drogi Krzyżowej w Koloseum, a w Wielki Piątek każdego roku biorą w niej udział Ojciec święty i kardynałowie.

Pujatus, były alumn w Monte Cassino, w 1782 roku wydaje w Pistoii publikację na temat Drogi Krzyżowej, w której zachowuje 14 stacji, ale stacje nie wspomniane w Ewangeliach zastępuje innymi rozmyślaniami. I tak zamiast stacji czwartej wprowadza wezwanie do Matki Boskiej Bolesnej. W miejsce trzech upadków daje rozmyślania o cierpieniach dźwigającego krzyż Jezusa. Stację szóstą ze świętą Weroniką zastępuje rozważaniem o potrzebie odtworzenia w duszy postaci Chrystusa. Modlitwę do bolejącej po stracie Syna Matki umieszcza zamiast stacji złożenia do grobu ciała Chrystusowego.

Informacje pochodzą z książki ks. Władysława Smereka – "Drogi krzyżowe".

Grób Pański

Przygotował Mieczysław Kozioł

Zwyczaj urządzenia Grobu Bożego jest bardzo stary – pochodzi z X wieku. Jednak nie wszędzie zanoszono do Grobu Najświętszy Sakrament, w wielu bowiem krajach (także w Polsce) istniał zwyczaj zanoszenia do Grobu krzyża. Najstarszy polski opis liturgii złożenia krzyża w Grobie pochodzi z XIV wieku. W początkach XVI wieku przyjęła się praktyka zanoszenia do Grobu i krzyża, i Najświętszego Sakramentu, a pod koniec tego wieku umieszczano tam tylko Najświętszy Sakrament. Tak pozostało do dzisiaj.

Polskie tradycje

WIELKANOCNE

Przygotowali: Teresa Kukuczka i Łukasz Wydra

Tradycja - to przekazywane z pokolenia na pokolenie obyczaje uznane przez konkretną grupę ludzi za ważne. Jedną z tradycji wielkanocnych są obchody Niedzieli Palmowej. Niedziela Palmowa to święto które rozpoczyna Wielki Tydzień. Ustanowiona została na pamiątkę wjazdu Chrystusa do Jerozolimy. Na obchody Niedzieli Palmowej przygotowujemy palmy. Palmy można przygotować z bibuły, kwiatów, gałązek itp. W wielu miastach w Niedzielę Palmową organizowane są konkursy na najdłuższą i najpiękniejszą palmę.

My, mieszkańcy Domu – wielokrotnie w takim konkursie uczestniczyliśmy. Były to konkursy w Krakowie, gdzie jechaliśmy z palmą, którą przygotowaliśmy na zajęciach terapeutycznych.

Z Niedzielą Palmową wiązała się dawniej tradycja wielkanocna - Jezusek Palmowy. Jest to procesja z Jezusem Palmowym, zwana też Osiołkiem Palmowym. Drewniana figura Chrystusa na osiołku wożona była na wózku i w ten sposób odtwarzano wjazd Jezusa do Jerozolimy. Ludzie witali go, rzucali mu pod nogi płaszcze i gałązki palmy. Zwyczaj ten jest bardzo stary. Przetrwał do dziś w niektórych tylko miejscach w Polsce tj. w Tokarni niedaleko Myślenic i w Szydłowcu.

W Wielki Piątek w różnych sanktuariach i niektórych przyklasztornych kościołach odbywają się misteria męki Pańskiej, które odtwarzają drogę krzyżową Jezusa i złożenie Go do grobu. Dla wielu ludzi jest to wielkie przeżycie. W Polsce takie misteria odbywają się w Kalwarii Zebrzydowskiej, Kalwarii Paclawskiej i w Górze Kalwarii oraz w Wambierzycach i w Wejherowie.

W Wielką Sobotę święcimy pokarmy i oczekujemy na dzień zmartwychwstania Jezusa.

W Wielką Niedzielę rano odbywa się rezurekcja czyli msza święta z procesją. Później zasiadamy do wielkanocnego świątecznego śniadania podczas którego dzielimy się jajkiem, zjadamy wielkanocną babkę i mazurek.

Ozdabianie jajek na Wielkanoc

proponuje Korneli Monki i Anieli Pecel

Zbliżają się święta Wielkanocne. Jednym ze zwyczajów wielkanocnych jest ozdabianie jajek. W Polsce mamy długą tradycję w tej dziedzinie. Możemy zrobić pisanki, kraszanki, oklejanki, czy malowanki. Zdobimy jajka ugotowane na twardo lub tzw. wydmuszki – czyli same skorupki.

Jajka możemy kolorować w barwnikach spożywczych lub w cebuli. Wystarczy włożyć jajko do wody z barwnikiem lub do wody z łupinkami cebuli i gotować przez ok 30 min. Powstają bardzo ładne okazy.

Ciekawym sposobem na udekorowanie jajek jest ich oklejenie wełną, muliną, bibułą. Należy jajko posmarować klejem i oplatać wełną, muliną lub bibułą.

Kolejny prosty sposób na udekorowanie jajek to owinięcie jajka starym krawatem lub inną wzorzystą tkaniną. Owinięte tkaniną jajko gotujemy w wodzie z octem. Barwniki na tkaninie odbijają się na skorupce.

Dobrym sposobem na dekorowanie jajek jest także zanurzenie jajka w kleju i obtoczenie go w kolorowej posypce lub w brokacie.

Informacje pochodzą z internetu.

ZAJĘCIA W NOWYCH PRACOWNIACH

Relacjonuje *Beata Kaczmarska*

Od lutego tego roku nasze zajęcia odbywają się w osobnych pomieszczeniach – pracowniach. Jest to zmiana. Przedtem zajęcia mieliśmy w obrębie jednej sali. Na zajęciach tych teraz jesteśmy w bardzo małych grupach tj. po 2 do 3 osób.

Mamy zajęcia muzyczne, dziewiarskie, plastyczne, manualne i stolarskie. Podczas tych zajęć wykonujemy różne prace. Np. ja robię ozdoby świąteczne tj. koszyczek i wielkanocne jajka, wyszywam też dużą igłą. Inni robią np. kurki z bibuły, szyją zające, kurczaki i wykonują inne ciekawe rzeczy z wełny. Zajęcia muzyczne też są fajne. Na tych zajęciach uczymy się śpiewać. Uczestnictwo w zajęciach sprawia mi przyjemność. Mogę nauczyć się robić różne rzeczy. Czas na tych zajęciach szybko upływa.

ZAINTERESOWANIA AKWARYSTYCZNE

Przygotował Michał Zesławski

Badis Bengalski – Dario

Tym razem chcę Wam czytelnicy opowiedzieć o rybce zwanej Badis Bengalski – Dario. Rybka ta jest niewielkich rozmiarów. Barwy tej rybki to czerwony i niebieski. Z boku ciała rybka ta ma poprzeczne pręgi. Płetwy tej rybki są czerwone z niebieskimi obrzeżami. Samice różnią się od samców. Samice są ciemniejsze – blado zielonkawe, mniejsze. Samce mają wydłużone płetwy brzuszne. Badis Bengalski to rodzaj inteligentnych i ciekawskich rybek.

Akwarium w którym hodować będziemy tę rybę powinno być gęsto obsadzone roślinnością z licznymi kryjówkami w postaci grot i jaskiń. Światło w akwarium powinno być niezbyt mocne i rozproszone. Badis Bengalski lubi też w akwarium towarzystwo rybek z innego gatunku. Hodując tę rybkę w akwarium należy pamiętać o częstej wymianie wody.

Przygotowano na podstawie wiadomości pochodzących z internetu.

WIOSENNE KWIATY

Wybrała Jola Tondus... Zobaczcie!

Krokusy

Pierwioski

Szafirki

Tulipany

Narcyzy

Lilak

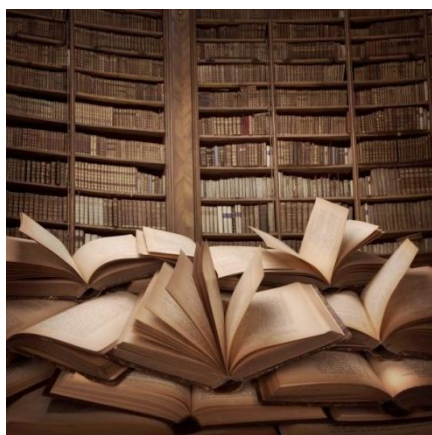
Magnolia

Śnieżyca wiosenna

DZIEJE BIBLIOTEK

Przygotował Marek Chmielewski

Rozpoczynając artykuł o dziejach bibliotek chciałbym przypomnieć co to jest biblioteka. Zatem biblioteka to instytucja kultury, która gromadzi, przechowuje i udostępnia materiały na różne tematy. Wyróżniamy m.in. biblioteki publiczne, prywatne, kościelne, cyfrowe. Jak dowiedziałem się pierwsze biblioteki powstawały już w trzecim tysiącleciu p.n.e. np. w Egipcie i w Chinach. Natomiast VII wieku p.n.e. powstała biblioteka w Mezopotamii. Była to biblioteka Aszurbanipala. Znajdowało się w niej ponad 5000 dzieł na ponad 30 tysiącach tabliczek klinowych. Najstarsze biblioteki w starożytnej Grecji mieściły się na wyspie Samos oraz w Atenach - powstały w VI w p.n.e. Najślynniejsze biblioteki starożytne znajdowały się w Aleksandrii. Bibliotekę Aleksandryjską założyli Ptolemeusze. Znana jest też biblioteka Serapejon, przy świątyni Serapisa. Zbiory dzieł chrześcijańskich w starożytności zawierała Biblioteka w Cezarei. Z czasem zaczęły rozwijać się biblioteki publiczne a potem klasztorne i kościelne (XIII- XIV w.), a także biblioteki uniwersyteckie. Te pierwsze biblioteki zbierały księgi oraz je wytwarzały.

Jak dowiedziałem się istniały kiedyś biblioteki dworskie, które powstawały na dworach królewskich. Mieli do nich dostęp w większości mieszkańcy dworu lub ich rodziny czy przyjaciele. Kiedy rozpowszechnił się druk (wiek XV-XVI) zaczęły powstawać liczne biblioteki np. naukowców, możnowładców czy mieszczkańskie. Z czasem biblioteki możnowładców przekształcały się w publiczne, czyli każdy człowiek - nawet ten najbiedniejszy - miał do książek w tych bibliotekach dostęp. Stopniowo następował też rozwój bibliotek naukowych oraz specjalnych. Te specjalne to biblioteki dla niewidomych, biblioteki szpitalne i biblioteki dla dzieci.

Przygotowano na podstawie wiadomości pochodzących z internetu.

CIEKAWA POSTAĆ

Interesujące sylwetki kobiet przedstawia *Boguś Kuźma*

O Kleopatrze słów kilka...

Kleopatra urodziła się w 69 roku p.n.e. jako córka Ptolemeusza XII Anklesa. Po wstąpieniu na tron pobrała się ze swoim bratem Ptolemeuszem XIII. Towarzyszące jej intrygi dworskie sprawiły, że Kleopatra opuściła Egipt udając się do Palestyny. Tam też zdobyła poparcie samego Cezara, z którym związek zaowocował synem Ptolemeuszem XV Cezaronem. Później dzięki interwencji i pomocy wojskowej Cezara, Kleopatra powróciła na tron egipski. Śmierć Ptolemeusza XIII sprawiła, że Kleopatra poślubiła swego drugiego brata, mianowicie Ptolemeusza XIV. Z nim zdecydowała się odbyć specjalną podróż do Rzymu, a to w celu wzmacniania więzi politycznych pomiędzy Egiptem a Rzymem. Po śmierci Cezara Kleopatra wróciła do Egiptu i wydała rozkaz zamordowania swego małżonka Ptolemeusza XIV, po czym objęła rządy w imieniu małoletniego syna jej i Cezara

Bona Sforza

Polska królowa, żona Zygmunta I Starego z dynastii Jagiellonów. Była córką mediolańskiego księcia i mediolańskiej królowej. Jej ojciec został zamordowany gdy miała 8 miesięcy. Dzieciństwo spędziła na dworze, najpierw na dworze wuja, który zabił jej tatę, a następnie na tułaczce po Włoszech wspólnie z matką. Dopiero w wieku 8 lat osiadła z matką w Bari, które to księstwo Izabela - matka Bony otrzymała od Habsburgów. Dziewczynka była wychowywana na przyszłą władczynię. Za pośrednictwem cesarza Maksymiliana I Habsburga w 1515 roku zaproponowano rękę Bony świeżo owdowiałemu królowi Polski. Bona przybyła do nowej ojczyzny z początkiem 1518 roku, a później odbyły się jej ślub i koronacja. Bona wywierała też istotny wpływ na politykę kraju. Mówi się, że przez kilka lat w Polsce Bona współrządziła ze swoim mężem Zygmuntem. W 1530 roku doprowadziła do koronacji swego jedyńskiego syna Zygmunta Augusta, jeszcze za życia ojca.

Wiadomości pochodzą z internetu.

SAMOCHODY

Pisze Krzysztof Paleczny

Mercedes Benz Klasa C

Mercedes-Benz to auta produkowane przez fabrykę Daimler, wcześniej przez Daimler-Benz. Mercedes produkuje samochody osobowe, dostawcze, ciężarowe i autobusy.

Mercedes-Benz klasy C to samochód osobowy klasy średniej produkowany pod niemiecką marką Mercedes-Benz od 1993 do 2001 roku. Mercedes ten to wersja cztero-drzwiowa i pięć-drzwiowa. Silnik tego samochodu jest na benzynę lub olej napędowy. Samochód według mnie... bardzo ładny.

Od redakcji:

"Nazwa Mercedes wbrew obiegowej informacji nie pochodzi od imienia córki właściciela fabryki. Faktem jest jedynie to, że jest pochodzenia hiszpańskiego i nosiła je córka, ale Emila Jellinka, pasjonata motoryzacji. Jellinek był klientem Daimlera i to dzięki niemu imię Mercedes zostało przypisane do samochodów i działa z niebywałą siłą do dzisiaj. Pierwsze modele Mercedesa spotkały się z bardzo dobrym przyjęciem przez użytkowników. Największą popularność zyskały za sprawą rodzącego się w Niemczech faszyzmu. Po dojściu Hitlera do władzy marka Mercedes została uznana za oficjalną dla administracji, a sam Adolf Hitler otrzymał od Mercedesa w prezencie specjalną "pancerną" wersję Mercedesa Grosser."

Przygotowano na podstawie wiadomości pochodzących z internetu.

ZABYTKI MIASTA KRAKOWA

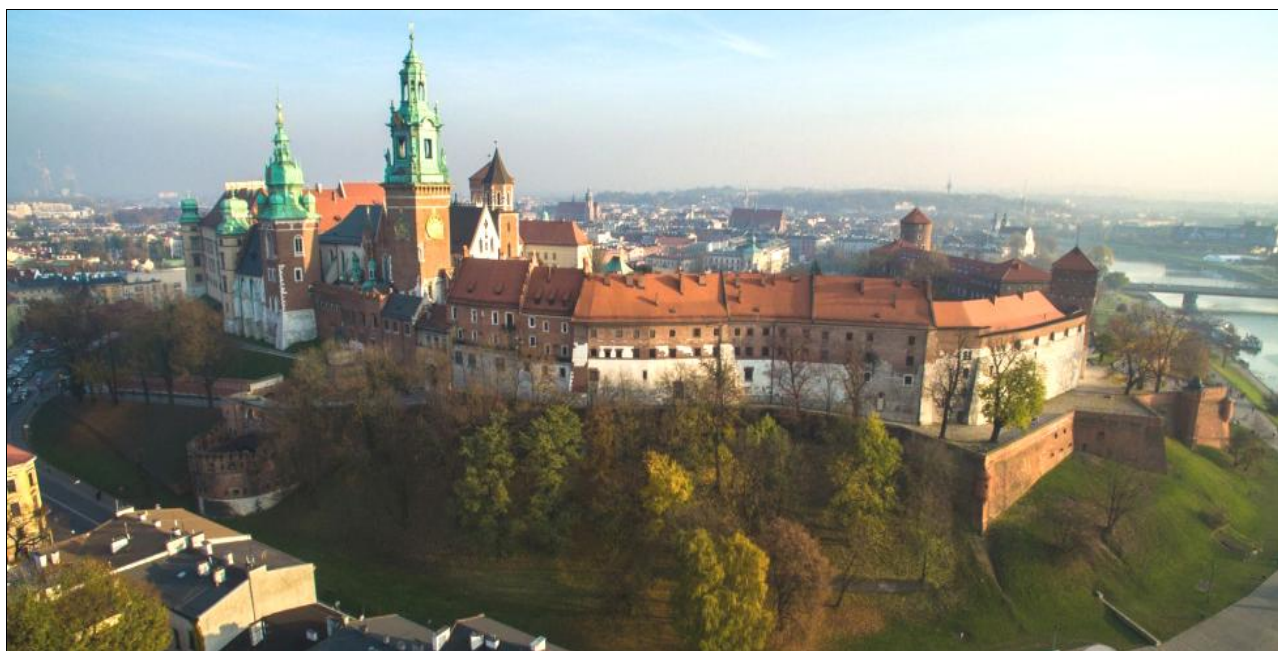
Przygotowała Małgosia Chominiec

Czytelnicy, tym razem chcę przedstawić Wam zabytki mojego rodzinnego miasta Krakowa. Znam Kraków i wiem, że jest w tym mieście wiele pięknych miejsc i ciekawych zabytków. Najpierw wymienię te, które zapamiętałam szczególnie, a później opiszę niektóre z nich. Są to:

- Wawel
- Teatr im. Juliusza Słowackiego
- Teatr Bagatela
- Kościół Mariacki
- Plac Mariacki
- Rynek Duży
- Rynek Mały
- Pomnik Adama Mickiewicza
- Sukiennice
- Brama Floriańska
- Ratusz
- Muzeum Czartoryskich
- Barbakan
- Kościół św. Krzyża *(tam byłam chrzczona i tam przyjąłam I Komunię Świętą)*
- Kościół św. Floriana
- Kościół Franciszkanów
- Kościół Dominikanów
- Kościół na Skalce
- Kościół św. Katarzyny

Jednym z piękniejszych miejsc w Krakowie jest Wzgórze Wawelskie. Była tam pierwsza osada w obrębie tego terenu i zamek królów polskich. Wawel góruje nad Starym Miastem.

W obrębie Starego Miasta mieszczą się Sukiennice. Sukiennice to główny budynek krakowskiego Głównego Rynku. Często odwiedzane przez turystów polskich i zagranicznych – miejsce. Nazwa „Sukiennice” pochodzi od sukna – czyli jednego z towarów, które kiedyś można tutaj właśnie było zakupić. Sukno to materiał wełniany dziś rzadko używany. Możemy go zobaczyć na stołach bilardowych lub też na wystawie w podziemiach Rynku. Rozwój Sukiennic kojarzy się głównie z rządami Jagiellonów. Początkowo Sukiennice były to dwa rzędy kramów i uliczka między nimi założone w XIII wieku. Z czasem kramy przekształcono w jedną dużą budowlę. Niestety w 1555 roku ówczesne Sukiennice spłonęły. Po tym pożarze dokonano przebudowy Sukiennic. Najbardziej charakterystycznym elementem Sukiennic jest attyka czyli pionowa ścianka dachowa zakrywająca dach właściwy. Attyka ma nie tylko funkcję dekoracyjną, ale i praktyczną ponieważ osłania dach główny i chroni go przed ogniem oraz chroni przed rozprzestrzenianiem się ognia na dachy budynków sąsiednich. Attykę zdobią maskarony, czyli twarze ni to ludzi ni to stworów. W Sukiennicach można zobaczyć też arkadowe podcienia.

Współczesne Sukiennice to parter, piętro i podziemia. Na parterze można zakupić różne pamiątki. Na piętrze znajduje się galeria malarstwa i rzeźby polskiej XIX wieku. Jest to pierwszy w Polsce budynek Muzeum Narodowego. Można tu zobaczyć malarstwo Jana Matejki. Podziemia Sukiennic to Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.

Od redakcji:

Jan Alojzy Matejko urodził się 24 czerwca 1838 roku w Krakowie, a zmarł 1 listopada 1893 roku, również w Krakowie. Był polskim malarzem, historykiem, twórcą obrazów historycznych, w tym batalistycznych. Był mecenasem sztuki i filantropem.

Ciekawostki z życia malarza

- Był dziewiątym dzieckiem z jedenastu.
- Jego ojciec był z pochodzenia Czechem, matka zaś wywodziła się z rodziny polsko-niemieckiej.
- Jego żona, gdy uważała, że jej pozycja muzy jest zagrożona, urządzała straszliwe awantury, udawała, że mdleje lub choruje. Jej twarz posiadają niemal wszystkie kobiety na obrazach Matejki.
- Pogłębiające się z czasem problemy finansowe Matejki spowodowane były chorobą żony, a także nadmiernym szafowaniem własnym dorobkiem artystycznym. Sprzedawał również niekiedy swoje dzieła za bezcen.
- Unikał publicznych wystąpień, które go przerażały.
- W czasie pogrzebu Matejki bił dzwon Zygmunta, a w ostatniej drodze towarzyszyły mu tysiące krakowian.

Przygotowano na podstawie wiadomości pochodzących z internetu.

KACIK FILMOWY

Pisze Boguś Kuźma

Herkules

Amerykański film akcji z 2014 roku w reżyserii Bretta Ratnera. Scenariusz napisali Ryan Candal i Ewan Spiliotoponnos na podstawie komiksów Stewea Morza. Muzykę do filmu skomponował Fernando Vilazquez. Zmontował go Mark Henfrich, a autorem zdjęć był Dante Spinotti. Budżet filmu wyniósł 100 milionów dolarów, wpływy wyniosły ponad 244 miliony dolarów.

OBSADA:

Dwayne Jahson - jako Herkules
 Jan Mc Shane - jako Amfiaroos
 Jones Hurt jako - Kołtys I
 Rufun Sawel jako - Autorykos
 Aksen Hernie jako - Tydeus
 Ingrid Bolno Bredal jako - Atalanka
 Reac Ritchio jako - Atanista
 i inni.

Herkules, heros mitologii rzymskiej, którego kult w późniejszym okresie zlał się całkowicie z greckim herosem hekslesem. Rzymianie zachowali kilka własnych mitów dotyczących tej postaci. Rzymska legenda przypisuje Herkulesowi zabicie olbrzyma Kakusa i króla Fałmusza. Herkulesa miał w swoim kraju ugościć Ewander, zaś po śmierci Herosa ustanowił jego kult. Początkowo Herkules był czczony w Rzymie jako opiekun własności, strażnik wejść i opiekun podróżujących oraz handlujących

Znachor

Polski film w reżyserii Jerzego Hoffmana, na podstawie powieści Tadeusza Dołęgi-Mostowicza z 1937 roku. Pierwsza adaptacja filmowa powstała już w roku ukazania się książki ("Znachor" w reżyserii Michała Ważyńskiego). Film zrealizowano w plenerach Bielska – Podlaskiego, Radziejowic (Pałac Czyńskich), Skolimowa (młyn wodny) oraz Piekar koło Piątku

Film ten opowiada o losach słynnego lekarza profesora Rafała Wilczura który poprzez trudne wydarzenia życiowe został włóczęgą a później znachorem w jednej z polskich wsi. W filmie tym ciekawy jest też wątek życia córki profesora Mari Wilczur która zakochuje się w hrabim Czyńskim a później ulega wypadkowi i doświadcza pomocy ze strony znachora.

OBSADA:

Jerzy Bińczycki- profesor Rafał Wilczur/Antoni Kosiba
 Anna Dymna – Maria Jolanta Wilczur/Beata Wilczur
 Tomasz Stockinger - hr. Leszek Czyński
 Bernard Ładysz - młynarz Prokop
 Piotr Grabowski - Zenek
 Artur Barciś - Wasylko
 Bożena Dykiel - Sonia
 Igor Śmiałowski - hrabia Czyński
 Maria Homerska - hrabina Czyńska
 Andrzej Kopiczyński - doktor Pawlicki
 Piotr Fronczewski - profesor Dobraniecki i inni.

Informacje pochodzą z internetu.

ZWIERZĘTA

Pisze Boguś Kuźma

Adaks

Doskonale przystosowany do warunków pustynnych. Potrafi obyć się bez wody przez wiele miesięcy a być może nawet i przez rok. Wstrzemięźliwość adaksa można wytłumaczyć. Znajdują dosyć płynu w swym pożywieniu, wykorzystują także poranną rosę. Ta duża antylopa żyje w najbardziej suchych regionach Sahary. Żaden inny ssak tej wielkości nie mógłby tam przetrwać.

*Informacje pochodzą z książki „Tajemnice zwierząt. Na stepach i pustyniach”
 Pod redakcją dr Tadeusza Stachowczyka.*

WSPOMNIENIE CZAR

O Brodach

Wspomina Teofil Korzeniowski

Długo lata mieszkałem w Brodach. To moja rodzinna wieś. Znajduje się ona w województwie małopolskim, w powiecie wadowickim. Położona jest na wschód od Kalwarii Zebrzydowskiej.

Z Brodami wiąże się wiele moich wspomnień. Tam spędziłem kawał życia. To ładna wieś. Będąc w Brodach warto odwiedzić kościół Zaśnięcia NMP i pospacerować po okolicy.

KULINARIA

Placek z dżemem wiśniowym i kruszonką

Propozycja Joli Tondus

Składniki - ciasto:

- 1 szklanka mleka
- 5 dag świeżych drożdży
- 3 szklanki mąki pszennej
- 1 jajko
- 1/2 szklanki cukru
- 1/2 kostki (10 dag) masła
- 2 słoiki dżemu wiśniowego (z całymi owocami)
- 15 dag płatków migdałowych w masło i mąka do blachy

Składniki - kruszonka:

- 1/3 szklanki cukru
- 1/3 kostki masła
- po 1/2 szklanki mielonych migdałów i mąki pszennej

Sposób przygotowania:

1. Mleko lekko podgrzej. Drożdże rozetrzyj z 1 łyżką cukru. Wymieszaj z 1/2 szklanki ciepłego mleka i 3-4 łyżkami mąki. Zaczyn odstaw do wyrośnięcia. Stop 1/2 kostki masła. Do miski wsyp pozostałą mąkę. Dodaj resztę cukru i ciepłego mleka. Dołóż wyrośnięty zaczyn. Wbij jajko. Wyrób ciasto. Wlej wystudzone masło. Ponownie wyrób. Ciasto przykryj i odstaw na 1 godzinę do wyrośnięcia.

2. Dżem wymieszaj z pokruszonymi płatkami. Blachę posmaruj masłem i oprósź mąką. Wyrośnięte ciasto rozwałkuj. Placek ułóż na spodzie blachy, formując wyższe brzegi. Na placku rozsmaruj dżem z płatkami migdałowymi. Składniki kruszonki posiekaj nożem, zagnieć z nich ciasto i zetrzyj na tarce z dużymi otworami wprost na wierzch ciasta. Piecz 45 minut w 180°C.

Babka wielkanocna

propozycja *Gieni Leji*

Składniki

300 g	mąki
2 łyżeczki	proszku do pieczenia
150 g	margaryny
150 g	cukru
2 szt.	jajek
125 ml	śmietanki 18%
10 g	rodzynek

Do dekoracji: przygotować lukier.

Przygotowanie

Mąkę przesiać z proszkiem do pieczenia. Margarynę starannie utrzeć z cukrem, dodać żółtka, mąkę i śmietankę. Całość dokładnie wymieszać. Białka ubić na sztywno. Ciasto delikatnie połączyć z ubitymi białkami. Dodać rodzynek oprószone mąką. Formę babkową z kominkiem o średnicy około 24 cm, wysmarować tłuszczem, oprószyć mąką. Do formy nałożyć ciasto.

Pieczenie

Ciasto w formie wstawić do piekarnika wcześniej nagrzanego do temperatury 180°C. Czas pieczenia ciasta: około 45 min.

Dekorowanie

Wystudzoną babkę posmarować wcześniej przygotowanym lukrem, najlepiej w sposób pokazany na fotografii.

SMACZNEGO!!!

Zespół Redakcyjny: Kornelia Monka, Aniela Pecel, Jola Tondus, Ludwik Przała, Teresa Kukuczka, Michał Zesławski, Boguś Kuźma, Stasia Zborowska, Gienia Leja, Beata Kaczmarska, Małgosia Chominiec, Krzysztof Paleczny, Mieczysław Koziół, Teofil Korzeniowski, Marek Chmielewski, Łukasz Wydra **Redaktor naczelny:** Kasia Wiśniewska
Skład: Marian Maj **Druk:** Agnieszka Jargus